

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 167 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos Seime svarstomas XIIP-3746(2) projektas, kurio 2 straipsniu Baudžiamasis kodeksas pildomas 148¹ straipsniu (Neteisėtas žmogaus persekiojimas). Pildomo Baudžiamajo kodekso 148¹ straipsnio 2 dalyje numatoma, kad asmuo už neteisėtą persekiojimą atsakytų tik tuo atveju, jeigu būtų gautas nukentėjusio asmens skundas ar jo teisėto atstovo pareiškimas, prokuroro reikalavimas arba kai ikiteisminis tyrimas pradėtas nustačius smurto artimoje aplinkoje požymių. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas 20121-10-01 pateikė išvadą, nurodydamas, jog kiekviena nusikalstama veika dėl kurios baudžiamasis procesas pradedamas esant išvardintiems pagrindams, turi būti nurodyta ir Baudžiamajo proceso kodekso 167 straipsnyje “Ikiteisminio tyrimo pradžia tik pagal nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą, ar prokuroro reikalavimą.“ Taip pat buvo atkreiptas dėmesys, kad keičiant Baudžiamąjį kodeksą, į Baudžiamajo proceso kodekso 167 straipsnio 3 dalį nebuvo įrašyti visi Baudžiamajo kodekso straipsniai, kuriuose numatytos nusikalstamos veikos turi smurto artimoje aplinkoje požymių, todėl būtina BPK 167 straipsnio 3 dalį papildyti tokiais straipsniais ir pašalinti teisinės spragas. Vadovaujantis teisėkūros principais ir teisės technikos taisyklėmis, siekiant užtikrinti teisės sistemos nuoseklumą ir vidinę darną, būtina suderinti Baudžiamajo kodekso ir Baudžiamajo proceso kodekso teisės normas.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Projektą parengė Lietuvos Respublikos Seimo nariai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu Baudžiamajo proceso kodekso 167 straipsnio “Ikiteisminio tyrimo pradžia tik pagal nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą, ar prokuroro reikalavimą.“ 1 dalyje yra įvardyti visi Baudžiamajo kodekso straipsniai, numatantys nusikalstamas veikas, dėl kurių pradedamas ikiteisminis tyrimas tik tuo atveju, kai yra nukentėjusio skundas ar jo teisėto atstovo pareiškimas ar prokuroro reikalavimu. Naujojo Baudžiamajo kodekso 148¹ straipsnio 2 dalyje taip pat nurodyti šie pagrindai pradėti ikiteisminį tyrimą. Taip pat šiuo metu Baudžiamajo proceso kodekso 167 straipsnio 3 dalyje neįvardyti keli Baudžiamajo kodekso straipsniai (140, 148, 148¹ ir 165), kuriuose nurodyta, kad esant smurto artimoje

aplinkoje požymių, ikiteisminis tyrimas pradedamas, nesvarbu, ar yra nukentėjusiojo skundas arba jo teisėto atstovo pareiškimas. Šiais atvejais ikiteisminis tyrimas pradedamas ir procesas vyksta bendra tvarka.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Priėmus siūlomą pataisą, t. y. papildžius BPK 167 straipsnio 1 dalį, įvardijant 148¹ straipsnį, būtų užtikrinta galimybė pradėti ikiteisminį tyrimą už nusikalstamą veiką numatytą dėl neteisėto žmogaus persekiojimo. Papildžius BPK 167 straipsnio 3 dalį, būtų suderintos BK ir BPK nuostatos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priimtas įstatymas neigiamo poveikio, tikėtina, neturės.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas projektas korupcijai reikšmės neturės. Laiku sustabdžius nusikalstamas veikas, bus užkardomos dar sunkesnės nusikalstamos veikos (pvz. sunkesni smurto artimojoje aplinkoje nusikaltimai).

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo projektas su verslo plėtra ir verslo sąlygomis nėra susijęs.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisinius aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus siūlomą įstatymo projektą, jo įgyvendinimui kitų įstatymų ar teisės aktų pakeitimai nėra būtini.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus, bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Projekto nuostatos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Priėmus siūlomą įstatymo projektą, jo įgyvendinimui nereikia priimti kitų įstatymų ar teisės aktų ar pakeisti jau galiojančius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Rengiant projektą naudotasi Teisės departamento ir TTK išvadomis.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „*ikiteisminis tyrimas*“, „*persekiojimas*“ , „*nukentėjusiojo skundas*“, „*teisėto atstovo pareiškimas*“, „*prokuroro reikalavimas*“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia

Lietuvos Respublikos Seimo nariai:

Irena Haase

Agnė Širinskienė